

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Syntagma Iuris || Vniversi, Atqve Legvm || Pene Omnivm
Gentivm, Et || Rervm Pvblicarvm Præcipvarvm,||**

Grégoire, Pierre

Francofurti ad Mœnum, M.D.XCIX.

VD16 VD16 G 2999

12 de Interpretatione, absolute, Nullitate & remissione iuramenti.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-97739](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-97739)

collatio periuro. *Inno. in c. constitutus, in 2. de appel. Rota decif. 5. de iure patron. in nouis. Fred. conf. 3. o. Pano. in c. querelam. Et cum non strus de cōf. p. ab. Quin & a sacerdotio remouetur. c. 2. Et ibi inter. de rescrip. Sed ego quod; in ciuilibus negotiis iuramento decifis, iustam existimo peccantem esse pō. a. vt periurus teneatur relaxare omne damnum quod sensit alius ex eius periurio: vt etiā ad illud damnum p. sit agi ab iis qui passi illud sunt, quod & probat I. an. Andreas in c. 1. de fals. Barr. Chaffan. in §. si. de retract. no. pō. na perituri in consuet. Burg. Et ita falsi quæstio efficit, ne iuratum videatur, si probetur: cuius causa si non rescindatur negotiū, saltem in ex alia arbitraria pō. na emēdabit periurium, vt in l. nullū. 12. C. de rescrib. aliter vero se queretur, vt quis lucrum in de consequeretur, vnde pō. na affici debet contra iuris regulas, l. si ag. f. de dolo. de furt. P. & ex dolo suo lucraretur, l. ne ex dolo. de dol. P. q. ut cū alterius iactura cōtra naturā ius loquatur, c. locupletari. de reg. iur. in Sex. l. iure natura. eo. tit. P. l. nam hoc natura. de condit. ind. b. P. Videbis ceteras pō. nas apud prædictum Chaffanem ad §. si. ad ver. ou. par. le. se. mei. de. n. 17. & seq. de retract. in consue. Burg. apud Iafonem, in l. si. da. in 2. §. si quis iurauerit, de iureiu. P. Iulii Clarum li. 5. sent. iuris. ti. de periurio. In legibus Georgicis Iustiniāni, ti. 5. l. 6. Si armamentarius præstiterit iuramento, de luitatione vel luitatione bouis, quod sua culpa id non acciderit sine fraude, iſq; de periurio conuictus postea fuerit per duos aut tres idoneos fide dignos, lingua mutilatus indemnitate bouis præstat. In legibus Salicis, ti. 5. l. de fal. test. §. 3. peccatelle comprobatus, multa 600. denariorum, id est, 15. solidorum, culpabilis iudicatur, excepto capitali & delatura.*

De Interpretatione, Absolutione, Nullitate, & Remissione iuramenti. Cap. 12.

- 1 Periurii evitandi via.
- 2 Dispensatio iuramenti quid, & de quibus fiat: cuius auctoritate, & quomodo cum causa cognitione, nu. 3. 4. 7. & 12.
- 5 Metus quos actus irruet ipso iure.
- 6 Iuramentum in malis non obligat.
- 8 Iuramenti dispensatio olim fiebat ab Imperatore & Pretore, quare nunc tantum ab episcopis. An autem illi cuiuslibet gratiam iuramento facere possint, & quando ad summum Pontificem eundem sit. nu. 9. dicitur.
- 10 Iuramenti transgressio & observatio & dispensatio, quando ad iudicem laicum pertinere possit. Et nu. 11.
- 13 Dispensationis iuramenti finis.
- 14 Iuramentum quando non transit in heredem.
- 15 Iuramenti remissio quid sit, quando, & a quo fieri possit.

Ad vitandum periurium, recurritur sæpe ad interpretationem, aut absolutionem, aut remissionem, aut nullitatem iuramenti. Interpretatio fit, quando iuramentum in dubiis in benigniorem partem torquetur, ne periurii nota incuratur, vt in c. e. u. tu. de rescrib. vel quoties potest exceptam a iuramento ostendit vel præsumi. Et ita secundum interpretationem iuramentum debet seruari, Sicq; absolutio non est petenda, vbi interpretatio locum habet, gl. in rex. in c. quanto. in ver. absolut. de iureiu. Exempla habes in c. veniens, de iureiu. & item sacramenta, de pac. iuram. firm. in v. sib. feud. Item si erratur, vt in l. si quis pro eo, §. 7. de fideiuss. P. Si spe numerationis quis præstitit iurato le soluturum intelligitur iuratum, si mutuo factum sit, l. si. C. de non nu. pre. Et iuramentū de seruandis statutis interpretationem accipiet, de possibilibus, & quæ non obuenient libertati ecclesiastica. c. 1. de iureiu. in Sex. Et de ducenda vxore quam sponsam habent, interpretationem habet, rebus sic exstantibus, c. quemadmodum, de iureiu. Exceptū & item in omni iuramento ius superioris, c. ad nostram. c. eam te. eo. c. ad nostram, de rescri. Sic de similibus. Iuramentum potest in f. r. o. animæ, interpretationem accipit secundum intentionem iurantis, c. humana aures, 22. q. 5. in contentioso autem, stabitur verbis, c. ex literis, de sponsal. a quibus non est recedendum, priusquam de cōtraria voluntate consistit, l. non aliter, de leg. 3. c. intelligentia, de ver. sig. l. prospexit, qui & a quib. manu. li. non fiam, P. Et cum in potestate eius qui iurat, fuit latius & significantius verba cōcipere, verba potius in eum interpretanda sunt, in l. veterib. de pact. P. l. quicquid

periculo, in quo vrgente necessitate & nauis periclitante, quædam in mare iactantur vt cetera salua fiant, c. dispensationes re. 1. q. 7. ¶ De iis vero dispensatio fit, de quibus iuratum, & quæ teneatur quis sine dispensatione seruare. Et ita petitur absolutio quando iuramentū quidem obligat merito iure, verum ex aliquo capite seruandum non videtur æquum. Veluti si quando qui se obligauit seruando iuramentum, non peccet: & tamen illi quibus fuit iuratum, recipiendo quippiam contra quā ius statuat, peccent, scientes omnino sibi indebita quæ aliena capiunt, vt ait Paul. Cast. conf. 112. in 2. part. consilic. exemplū pone in v. furis, c. 1. c. debitoris, de iureiu. in iuram. aro metu extorto, c. 2. eo. ti. & in illis rebus in quibus contractus prohibitus est odio creditoris, Bar. in l. si quis pro eo, in 4. q. de fideiuss. P. ¶ Iuramentum ipso iure nullum non eget absolutio, e. in tribus casibus, secundum Felinū, in c. prator ea, nu. 35. de spons. Primus si interponatur super actu aliquo ipso iure inuaido, ad ipsum roborandū, Pano. in c. quāuis, de pac. in Sex. & in c. u. coningat, col. 2. de iureiu. Secundo, quando ellet coactio præcia, idē Pano. in c. verum & ibi gl. eo. Tertio in casibus in quibus annullatur ipso iure actus, ibi & iuramentum nullum, Ari. cha. consil. 355. Adde etiam si seruatum in damnum salutis faciat ateri x, F. l. in c. si vero, n. 4. & 5. de iureiu. vel salutis corporalis, gl. 2. in d. c. si vero eod. cum simi. bi. nota. gl. in c. dilectus, quod mor. au. gl. in c. veniens, de iureiu. ¶ Notantur actus quos metus irritat ipso iure in c. abbatem, quod metus cau. ex metu in quā, qui cadat in constantem virū, c. siant cunctis, de elect. in Sex. c. si vero, de iureiu. vide gl. magn. in c. super hoc, de reu. Et iuramenta per metum atrocē extorta, nō obligant vilo modo, c. 2. de iureiu. c. vbi, de elect. in Sex. et si interpretes in c. quamuis, de pact. in Sex. contendat de hoc: aliis dicentibus, non obligare omnino: alii autē, valere, sed facile dispensatione dissolui, & relaxationē exigi. Et mihi quoq; videtur tuior sententia postrema. Non erit tamen obligatorum contra bonos mores naturales præstitum iuramentū, non est obligatorum, de reg. iur. l. non dubium, C. de leg. l. si quis in quibus, §. si de leg. 1. c. imperiali, 2. §. 2. In malis promissis, iuramenta quod male iuratum sit, im. 6. sed rescindenda. ¶ Verum pro malo, quod male iuratum sit, im. 6. ponenda pœnitentia, vt c. qui sacramento, & c. necesse est, 2. q. 4. Male iuratum, non obligat etiam iure Pontificio, c. venerabile, de elect. c. si publicus, ca. actione quarta, 22. q. 4. cum simi. cum q. 4. magna sapientia est, renouare hominem quod male promiserit, c. magna sapientia, c. definitio incarta, 2. q. 4. Neg. est vt cāda fides quæ ad peccatum inuita, c. si ad peccatū, 2. q. 4. Et si is qui extorfit iuramentum implere seruari potest, pœna periurii in eū retroquenda est, Auth. quod eis, de secum. nupr. C. Si itaq; ius non sustinet actum cui adicitur iuramentum, non potest dici valere iuramentum, quod accessorium est. Et vide late disputantem, quando dispensatio iuramenti fieri possit, Panormitanum in quaest. 2. circa finem, vers. Ego autē ad totalem materiā, in fine consiliorum. In quibus vero casibus dispensatione egemus, necessaria est superius auctoritas, qui cognitionem causæ interponat, c. venerabile, de elect. c. magna, & ibi gl. de voto. si dubium sit num licitum vel illicitum sit iuramentum: nam si illicitum consistit, non expeditur, arg. l. qua sub conditione, §. si de condi. inst. Sed aliter non licebit venire contra propria iuramenta, vel fraude extorta, l. si ca. c. 9. c. inter cetera, §. sed super his, & c. seq. 22. q. 4. siue crimine periurii, c. prædicandum, 122. q. 1. c. peruenit, de fideiuss. & si Christus, de iureiu. c. u. dilectus, de tempo. ordm. etiam i quoq; per dolū præstitū esset iuramentum, vel temerarie, vt notat Innoc. in c. venerabile, de elect. Felinus in c. præterea, n. 35. de sponsa. Quod explicat & restringit eo. Felinus n. 36. nisi imminet necessitas, quia nō possit superius haberi ad absolutionē faciendā: vel nisi aliqua mag. a subesse vitilitas specialis, quod vltimū etiam placet Innoc. c. uo, displicet autē Hostiensis, propter c. magno, ne cle. vel mona. At Cardinalis comment. bar. si vitilitas comparatur necessitati, & talis sit cui veniunt similiter superius dispensaretur: tunc enim etiā illicita alioquin permititūtur, vt in l. ai præcep. §. si de bitore, de hu. qua. in f. au. cre. gl. in l. nullus. C. de Iuda. l. si quis in tantam, C. unde vs. gl. in c. uis genti. l. dist. ¶ Et ita ego p. bo. fiebat c. l. i. sacramenti iuramenti disp. 8. ¶ Et ita ego p. bo. fiebat c. l. i. sacramenti iuramenti disp. 8. ¶ Et ita ego p. bo. fiebat c. l. i. sacramenti iuramenti disp. 8. ¶ Et ita ego p. bo. fiebat c. l. i. sacramenti iuramenti disp. 8.

2 adfringende. de ver. obli. ¶ Dispensatio seu absolutio iuramenti, est rigoris disciplinæ relaxatione: lei. aia quædam criminis, vel ratione temporis, aut personæ, intuitu pietatis, vel necessitatis, vel vitilitatis, pro modo euentus rei, c. requiritis, §. nisi rigor, 1. q. 7. Exemplum de persona, in c. tanta nequitia pietatis & necessitatis, in c. si qui, & seq. 1. q. 7. Permittuntur aliqua remittunturq; a rigere, vt maius quoddā & lucrū accedat ecclesiæ, vt accidit in naufragii

R. g. i.

Regibus, relicta est species & imago eius, & Rex sacrificulus adiectus, *Fenest. de sacerdot. c. 11. l. in 2. D. on. l. in 5.* Vt olim etiam Samuel & Moyses curabant sacrificia, & populum, donec secreta est dignitas Pontificalis a sacerdotali, & diuinitatem imperii animarum & corporum, duobus; gladius & duo potestates distincte, *c. imperium vestrum, 10. dist.* Prout de eum iuramentum sit mere ecclesiasticum vt quis ab eo liberetur, non ad laicos vel Imperatores, sed ad episcopum recurrere iam est, *c. si de fo. copet. in Sex. Num autem episcopus omnia iuramenta soluere possit, disputat Felin. in c. praterea, n. 17. & sequitur quinq; conclusiones, & ibi alii interpretes. d. spo. salib. Ego tres referat. Prior Felini conclusio, est quod summus Pontifex de omni iuramento dispensare potest per modum commutationis dispensationis, & totalis relaxationis: quod plerumque interpretum in firmamentis sententiarum, docet & id glo. in c. quanto, de iur. in ver. absoluit, & ex causa qualibet iusta, *c. ancl. r. 15. q. 6. magna, de voto, c. ex nulla c. 1. c. super his, eo. Itc quia in omni iuramento est excepta voluntas superioris, c. vniuersus, de iur. in ver. Et quod in his que iuris diuini sunt, Summus Pontifex possit se ex causa intrinseca, etiam si quis iurasset se non petiturum absoluitio. *l. in c. de consus. Archi. in c. sum. quida. 2. q. 1.* Secunda conclusio vt quod iudicium dabitur, nam iuramentum sit licitum vel illicitum, nocuum vel non, aliquo casu vel simpliciter, episcopus potest dispensare iuramento, c. constitutus, de rescrib. c. si vero in 1. c. verum. c. cum quida. § 2. de iur. in c. significans, de consus. et si feruati possit sine dispensatione salutis eterna: si feruati turpitudinem habet, vel perniciosum exemplum, nam tunc vt dispenset tunc episcopus per modum commutationis, non per modum totalis relaxationis: nisi esset pbabile dubium, an esset concedenda absolutio vel non, quo casu alius quo Summus Pontifex aut eius legatus, non potest absolueret, *c. venerabilis in gl. incip. talis modo, de elect.* Contra potest, si pbabiliter apparet, dandam esse absoluteionem: veluti quod presbiter iurasset per metum & dolum, quia tunc absoluit, *c. ad aures, & ibi gl. de eo quod met. cau. c. cum inter, de renuntia. vt in c. cu contingat, de iur. c. 2. de res. spol.***

10 § Tertia conclusio, vt Index secularis nequeat relaxare iuramentum, vel de eius materia iudicare, *gl. in c. venerabilis, in ver. per iurati, de elect. gl. in c. cum sit, de fo. compe. in c. praterea, c. ad d. 2. q. 1. Felin. de c. praterea, n. 28. de spon. salib. nisi ageretur vel expeiretur in foro contentioso de ipso iuramento, non disputando de eius vinculo an sit licitum necne, sed de eius obseruati: quia tunc Index secularis & ecclesiasticus, quilibet in suo foro de eo potest esse Index. Vt videbis de seculari, in c. licet, de iur. in Sex. de ecclesiasticis, in c. si de foro compe. in Sex. Atq; de transgressione, vt quod Index quoque erit competens, can. rex, 23. q. 5. c. nouit, de iud. S. c. & Index secularis potest competere aduersarium remittere iuramentum turpe vel iniquum, vt in c. de iur. in, quod dicitur *consensu ad son. absoluitio. Pred. cons. 166. Ludo. R. in h. q. 508.* Quia cum Index laicus competens sit ad e. geidum seruare iuramentum, *c. licet, eo. in Sex.* erit & competens vt iubeat consentire ad aeternam absoluitio. § Cognoscit etiam secularis Index, si per iuratum quis incurrat. Lud. Rom. in q. 430. Quia & lex civilis imponit poenam vt diximus per iurati, *l. ad Sena Turp. l. si quis maior, de translat. C. cum simi.* Igitur poterit & decernat. Cognoicet etiam de iustitate absoluitio: si fiat per ecclesiasticum. Sed & notandum illud quod singulariter addit Felinus, in c. praterea, n. 31. de spon. Pot. Anch. cons. 375. lo. And. in c. in iure, de offi. dele. per c. 1. de off. ord. interdum nulla esse iuramentum vt si appositum sit super contracta simulato, & tunc cognitio huius iuramenti per modum nullitatis, non est proprie relaxatio, quae episcopi est, *c. praterea, n. 31.* sed declaratio nullitatis, quae Iudicis est *l. c. l. em. plus val. quod agit. C. facit. l. c. de non u. pec. Bal. quoque hoc notat, in l. in f. l. col. ver. modo solum dubitari, & in l. ne capitroms, c. de oper. libert. § Ceteram dispensatio iuramenti, cum causae cognitione fieri debet, *gl. in c. non est de voto, Gui. Pap. decif. 225.* Quamobrē debet vocari aduersarius coram cognoscere de dispensatione, & de causae lesionis, pponi & communicari eidē, vt respondeat: alioquin nulla gratia aut esse Gui. Pap. q. 225. & 140. & decisio capelle Thol. 62. facit c. licet canon, de electio. in Sex. Iura, si per vim vel alio. mo. C. l. de vnoquoque, de re iud. P. Debetq; precedere summaria cognitio super causis dispensationis an ea fieri suadeat vtilitas, necessitas vel aliud iustum, *l. iuxta l. sed si hacl. § prator ait, de in ius voc. c. requiritur, § nisi rigor, l. q. 7. c. seq. canonib.* Notabis tamen proximam cum distinctione qua Auficrius seruati dixit, ad decif. pred. capel. Thol. 62. quod quando gratia iuramenti ad episcopum vel eius vicarium petitur, vt obliquo tollatur quae contracta erat, tunc est necessaria partis vocatio, & sic precedere praescriptas interuentum sententias. Si vero abs. latio petatur, non vt obligatio l-**

latur, sed ad habitandam personam, et non obstante iuramento possit detegere fraudē aut dolum ipsius contractus: non sit aduersarii necessaria vocatio, quia nisi eius saluū remanet & immittit, vt possit defendere, qua distinctione sequitur Oldrad. cons. 120. Sicq; ad effectum agendi, potest parte non vocata iuramento dispensari: non ad effectum causae vel probationis, vt notat quoque Rota, de ff. 767. in antiquis. § Finit dispensationis iuramenti in 13 contractibus, vt equitas, per qua contractus improbat iure civili sint ex causa, etiam non obstante iuramento locū habeat. Vt si agatur de iuratio, de facto contra Macedoniam, de donatione inter co. iuges, de alienatione fundi dotalis, de quib. & aliis tractat Gui. Pap. decif. 224. In summa in aliis etiam finis est causa iusta, sine qua nec potest Felinus posse etiam summū Pontificem dispensare, *Felin. c. constitutus, n. 18. de resor. Bur. & Domin. de S. Gemina, c. 2. de renuntia. in Sex.* Exceptis 2. calibus: primis, si esset iuratum super actū, in quo esset excepta auctoritas summī Pontificis: quia tunc posset sine causa dispensare, *Gemin. in d. c. 2. lo. And. in c. quanto, de iur. in.* Secundus si nollit omnino tollere iuramentū, sed dilationem aequam super obseruatione iuramenti indulgere: quia qui per hanc gratiam differret, non posset dici transgrederi iuramentum, *arg. c. non est, de voto, c. ancillam, 32. q. 2. c. nemo vsperandus, de peni. dist. 7. l. quoties, de prec. Imp. off. l. si de iurati, de iud. § Notandū tamen, iuramento in contractibus reprobatis adhibito, etiam iurans ex eo non possit propter periculum perituri sine dispensatione agere: tamen herede iuratis posse sine dispensatione in contrarium expectari, quia in eum illud personale periculum non transit, *In. & Hosti. in c. veritatis, de iur. in.* Vide Gui. Pap. de hoc decif. 224. § Remissio postremo loco, impedit perituri. Ea fit vel antequam iuratur: vel postquam iuratum est, *l. nā postea. §. dato, de iur. in. P. l. actor, C. eo.* Remittit iuramentū, qui desert ante iuramentū: cum aduersario parato iurare, contentus est voluntate suscepti iuramenti, *in l. rem. in. 6. de iur. in. P.* Et remittitur postea iuramentū ab eodē, si alterius non interfit iuramentum conferuari, & ita liberat a iurandi obligatione, *Felin. c. ex administrationis, de iur. in. per illud c. & per c. 2. de spon. c. 2. de renuntia. c. significans, de cons. l. si qui & a quib. sur. 4. P.* Et quantum de eo etiam factū sit iuramentum, tamē quia in vultu eī deservit iuratum est, eo remittente remissum a Deo ceter. *Felin. in d. c. ex administrationis, n. 2. obstruimus, nisi in praedictum animum reuocaretur, vel ad diminutionem cultus diuini, quae omnia sicut Guli. de monte Lauduno, in clem. 1. de vsur. In summa Pisana, in ver. iuramentum.* Et nisi post iuramentū remissionē peteret quis poenit. *l. idē in c. praterea, n. 33. de spon.* Accedit ratio nihil tam naturale, de reg. iur. c. 1. eo. apud Greg. l. si quis in conscribē. C. de episc. & cler. & de pact. Dummodo qui remittit, idoneus sit vt si non sit populus, *l. iur. in. r. ad. 32. de iur. in. P.* Pro remissione tacita autē habetur, si nollit qui detulit, iurare de calumnia, *l. si non fuerit, 37.* Et ita cum summa ope Dei, & singulari eius beneficij. p. aeterna manus imposita est huic operi Syntagmatis, cuius immortales aeternae q. sunt actiones gratiarū, honor & gloria, nunc & in secula seculorum, Amen. Deo enim vnicō optimo, maximoq; maximas habeo gratias, quā lo omnia euenero nobis, vt opinor, prospere. Sed tamen & in hoc conclusus sum, non omnia ab omnibus approbanda: vti enim hominū sententiā, nec voto viuatur vno. Et certe non tā temere vel audacter de me sentio, vt patē semper omnia vere vel sufficēter tradidisse. Noui humanū esse labi, errare, & decipi. Veram tamen Dum obsecror, nunquā vel malit. se vel ambitiose quicquā, vel inuidia interpretū aliorū amittasse vel carpsisse: sed put mihi rectius videbatur. Relinquo quoque doctis omnib. de me, & eorū que scripsi liberum iudicium: emendatus, si eo fauore me dignetur, si quae reprehensione digna videbantur, admonuerint. Sic enim iuuandā Remp. Christianam nostris laboribus existimauī semper optimum, vt nunquā verendum sit, bene agere, & dicit perperā emendare, homini bene nato putauerim. Deus enim solus ut reprehensibilis est, qui plusquam Mæcenatis haecenus mihi perpetuo praesentissimū prōbit auxilium. Miraatur autē quidam, quod Deum nomine Mæcenatis etiam appellem. Sed cum virtus illius equitatis Mæcenatis Romani, per quē literati fuerunt fauore donari ino tēpare, a Deo fluxerit: non est quod mireretur, si ob hunc fauorē quo Deus haecenus me prosecutus est, Mæcenatē, sed scriptus plus quā Mæcenatē meum dixerō. Quem admodum Deus idē non aperiatur titulos humiliores animalium ab ea parte qua valent Deo auctore: vt Leonis, Phoenicis, Agri, Aquilae, &c. Et Elementatorum, vt lucis, vineae: tamē in omnibus quae dixi scripsique, fidei Catholicae non abnec, imo sequar censuram & iudicium.*

[The text on this page is extremely faint and illegible due to fading and bleed-through from the reverse side. It appears to be a dense block of text, possibly a list or a detailed account.]